

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม

หมู่ ๓ ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

ข้อมูลทั่วไป

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านโคกกระท่อม เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานพระราชดำริ เมื่อปี ๒๕๓๙ ให้นำน้ำจืดจากโครงการมูโนะ มาใช้ล้างดินเปรี้ยวในพื้นที่แทนการปล่อยน้ำจืดลง คลองปยู ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ครอบคลุมพื้นที่ ๒,๒๑๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๑,๔๘๓ ไร่ และเป็นพื้นที่ทิ้งร้าง แหล่งน้ำ ชุมชน สถานที่ราชการ จำนวน ๗๕๘ ไร่ ปัจจุบันมีประชากรที่เข้าร่วมโครงการ ๕๔ ครัวเรือน ๑๓๒ ราย นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด

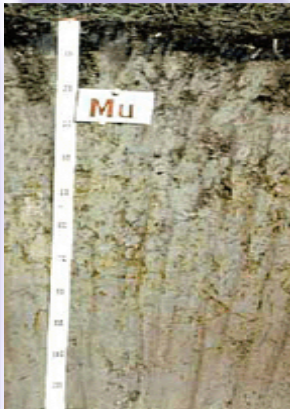
สภาพพื้นที่

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านโคกกระท่อม มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมขัง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินพูนพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านโคกกระท่อม ประกอบด้วยชุดดิน จำนวน ๔

ชุดดิน แบ่งเป็น ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi) เนื้อที่ ๔ ไร่ ชุดดินมูโนะ (Mu) เนื้อที่ ๓๖๔ ไร่ ชุดดินระแงะ(Ra) เนื้อที่ ๑,๔๘๙ ไร่ และชุดดินตากใบ (Ta) เนื้อที่ ๓๔๗ ไร่

ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi) เป็นดินเหนียวละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช มีสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) จากผิวดินเป็นดินเลนสีเทาหรือสีเทาปนน้ำเงิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH ๖.๕-๗.๐)

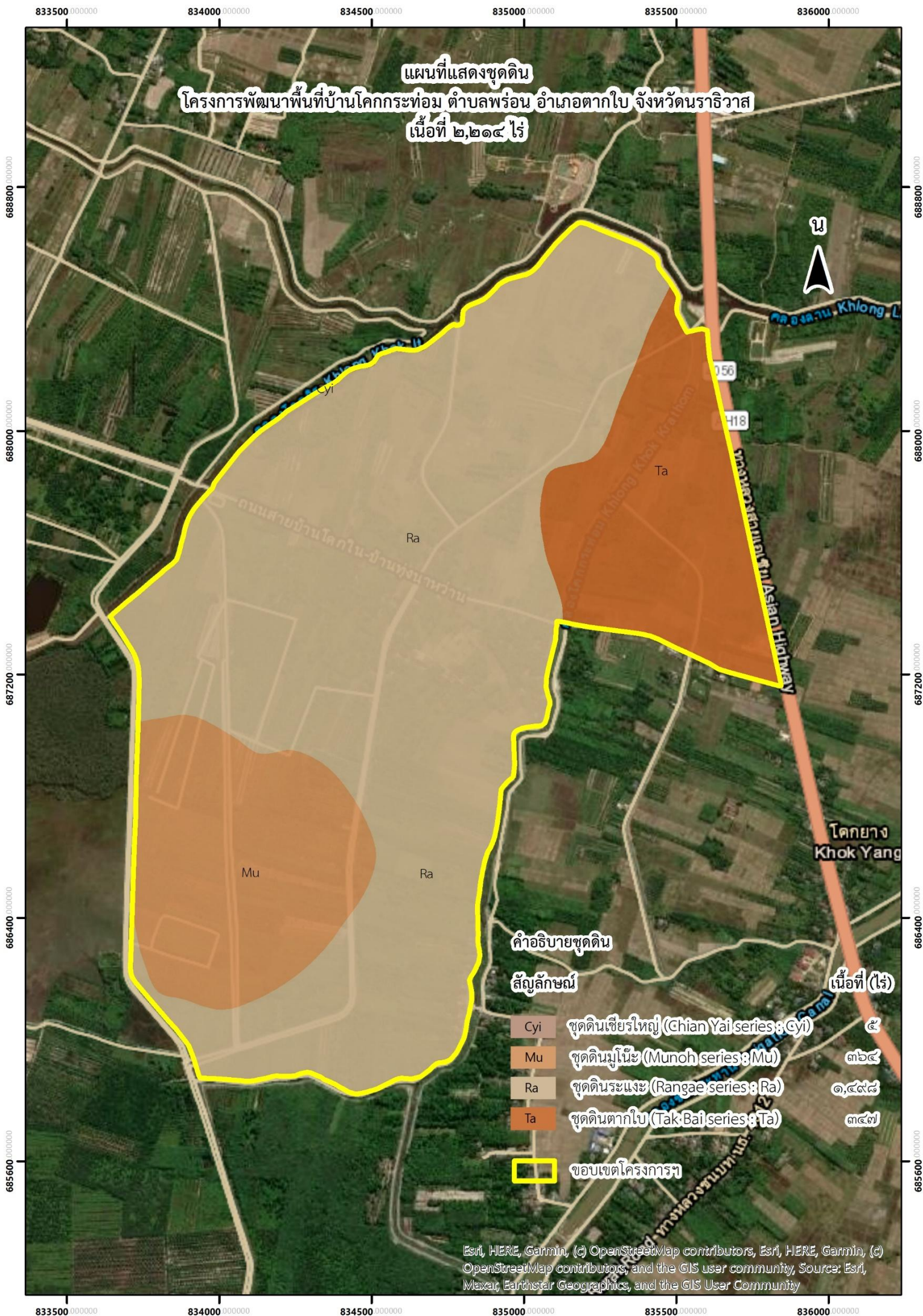

ชุดดินมูละ (Mu) เป็นดินเหนียวละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช มีสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) จากผิวดินเป็นดินเลนสีเทาหรือสีเทาปนน้ำเงิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH ๖.๕-๗.๐)

ชุดดินระแงะ (Ra) เป็นดินอินทรีย์หนาปานกลาง ดินบนเป็นชั้นวัสดุอินทรีย์ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) ดินล่างเป็นดินเลนตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๖.๐)

ชุดดินตากใบ (Ta) เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๖.๐)

การประกอบอาชีพ

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๕๔ ครัวเรือน ประชากรในพื้นที่มีการประกอบอาชีพแบ่งเป็นอาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๓๐ ครัวเรือน (๕๕.๕๕%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน ๓๖.๓๖% เกษตรเชิงเดี่ยว ๒๐.๐๐% และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๒๔ ครัวเรือน (๔๓.๖๓%) โดยมีการประกอบอาชีพภาคการเกษตรมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย และอาชีพอื่นๆ

อาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
๑. ภาคการเกษตร	๓๐	๕๕.๕๕
- เกษตรผสมผสาน	๒๐	๓๗.๐๓
- เกษตรเชิงเดี่ยว	๑๐	๑๘.๕๑
๒. นอกภาคการเกษตร*	๒๐	๓๗.๐๔
- รับราชการ/ลูกจ้างของรัฐ	๕	๙.๒๕
- รับจ้างทั่วไป	๑๑	๒๐.๓๗
- ค้าขาย	๔	๗.๔๑
๓. อาชีพอื่นๆ**	๔	๗.๔๑

* ผู้ที่ทำอาชีพนอกภาคเกษตรและทำเกษตรเป็นอาชีพเสริม ๓๔.๕๔ %

** ผู้สูงอายุ/ไม่มีอาชีพ

รายได้ประชากร

จากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม (๕๕ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๗ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๕๐,๒๗๐ บาท /ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๒๙ ครัวเรือน (๕๒.๗๓%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวน ๒๖ ครัวเรือน (๔๗.๒๗%)

รายได้	ครัวเรือน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐	๒	๓.๖๔
๕๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐	๑๓	๒๓.๖๔
๑๐๐,๐๐๑ - ๑๕๐,๐๐๐	๑๔	๒๕.๔๕
๑๕๐,๐๐๑ - ๒๐๐,๐๐๐	๑๑	๒๐.๐๐
มากกว่า ๒๐๐,๐๐๐	๑๕	๒๗.๒๗

จากการสำรวจข้อมูลรายได้ประชากรที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตร (๓๐ครัวเรือน) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๒๐ ครัวเรือน (๖๖.๖๗%) และเกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๑๐ ครัวเรือน (๓๓.๓๓%)

อาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ภาคการเกษตร	๓๐	๑๐๐
- เกษตรผสมผสาน	๒๐	๖๖.๖๗
- เกษตรเชิงเดี่ยว	๑๐	๓๓.๓๓

ในปี ๒๕๖๗ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้จำแนกรายได้ภาคการเกษตรของประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม พบว่า ประชากรมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ ๑๓๕,๔๕๐ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๖ ครัวเรือน (๕๑.๖๑%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๕ ครัวเรือน (๔๘.๓๙%)

รายได้	ครัวเรือน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐	๑	๓.๒๓
๕๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐	๘	๒๕.๘๑
๑๐๐,๐๐๑ - ๑๕๐,๐๐๐	๑๐	๓๒.๒๖
๑๕๐,๐๐๑ - ๒๐๐,๐๐๐	๙	๒๙.๐๓
มากกว่า ๒๐๐,๐๐๐	๓	๙.๖๗

กลุ่มอาชีพ

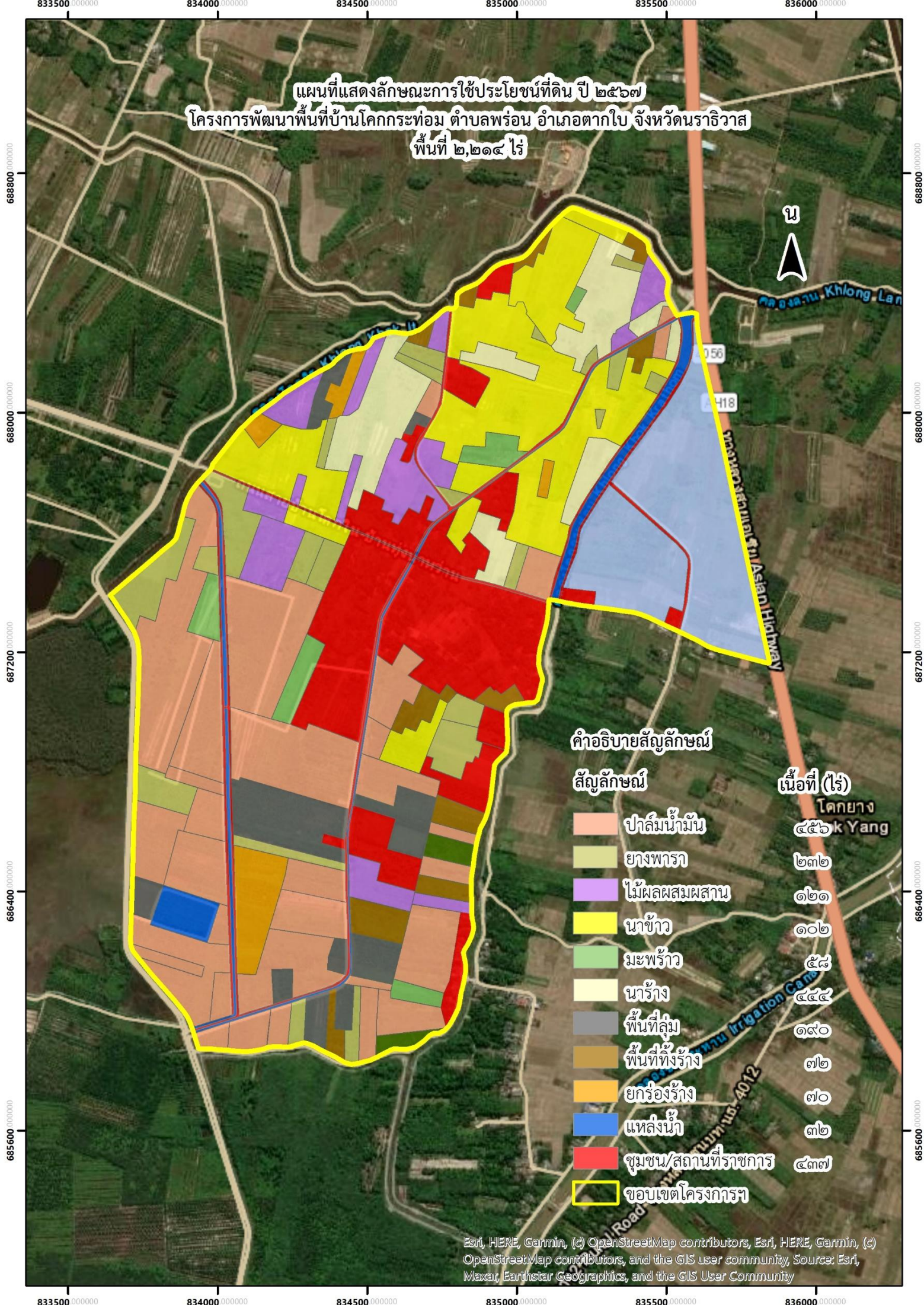
จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๗ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มปลูกผักบนพื้นที่ขุดยกร่อง กลุ่มทำนา กลุ่มเลี้ยงโคขุน กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อดิน และกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน ดังนี้

กลุ่ม	จำนวน (ราย)	รับผิดชอบโดย
๑. กลุ่มปลูกผักบนพื้นที่ขุดยกร่อง	๑๓	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ
๒. กลุ่มทำนา	๓๐	ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ
๓. กลุ่มเลี้ยงโคขุน	๑๐	ชุดทหารพัฒนา
๔. กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อดิน	๑๕	ประมงอำเภอตากใบ
๕. กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	๕๔	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกกระท่อม มีพื้นที่ทั้งหมด ๒.๒๑๔ ไร่ โดยแบ่งเป็น ๑) พื้นที่ใช้สอย จำนวน ๙๖๙ ไร่ เช่นการปลูกปาล์มน้ำมัน ๔๕๖ ไร่ และปลูกยางพารา ๒๓๒ ไร่ พืชผัก/ไม้ผลผสมผสาน ๑๒๑ ไร่ นาข้าว ๑๐๒ ไร่ และมะพร้าว ๕๘ ไร่ ๒) พื้นที่ทิ้งร้าง/สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๗๗๖ ไร่ เช่นพื้นที่นาร้าง ๔๔๔ ไร่ ยกร่องร้าง ๗๐ ไร่ พื้นที่ทิ้งร้าง ๗๒ ไร่ พื้นที่ลุ่ม ๑๙๐ ไร่ และ ๓) พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๔๖๙ ไร่ แหล่งน้ำ ๓๒ ไร่ และชุมชน/สถานที่ราชการ ๔๓๗ ไร่

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑) พื้นที่ใช้สอย	๙๖๙	๔๓.๗๗
- ปาล์มน้ำมัน	๔๕๖	๒๐.๕๙
- ยางพารา	๒๓๒	๑๐.๔๘
- พืชผัก/ไม้ผลผสมผสาน	๑๒๑	๕.๔๗
- นาข้าว	๑๐๒	๔.๖๑
- มะพร้าว	๕๘	๒.๖๒
๒) พื้นที่ทิ้งร้าง/สามารถใช้ประโยชน์ได้	๗๗๖	๓๔.๐๕
- นาร้าง	๔๔๔	๒๐.๐๕
- ยกร่องร้าง	๗๐	๓.๑๖
- พื้นที่ทิ้งร้าง	๗๒	๓.๒๕
- พื้นที่ลุ่ม	๑๙๐	๘.๕๙
๓) พื้นที่สาธารณประโยชน์	๔๖๙	๒๑.๑๘
- ชุมชน/สถานที่ราชการ	๔๓๗	๑๙.๗๔
- แหล่งน้ำ	๓๒	๑.๔๔

การพัฒนาพื้นที่โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานที่เข้าไปส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ให้แก่เกษตรกรบ้านโคกกระท่อม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ ทั้งการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุงแปลงนา การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรมวิชาชีพ การสาธิตในพื้นที่ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาอาชีพ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- (๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑ (ป็นคันนา) จำนวน ๙๒ ครัวเรือน (๔๔๖ ไร่)
- (๒) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๒ (ขุดวางคันล้อมนา) จำนวน ๒ ครัวเรือน (๒๖ ไร่)
- (๓) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคู-ยกร่อง) จำนวน ๑๐๗ ครัวเรือน (๖๓๓ ไร่)
- (๔) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง จำนวน ๑๔.๕ กิโลเมตร
- (๕) เกษตรกรได้รับการพัฒนาพื้นที่โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้ระบบท่อ จำนวน ๒ ไร่ (จำนวน ๑ ไร่)
- (๕) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบถนน ไหล่ทางริมคลองสาธารณะ จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ กล้า

๒) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๒.๑) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- (๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปุณขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล จำนวน ๕๔ ครัวเรือน
- (๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษ และจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๓๕ ครัวเรือน
- (๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (กิ่งพันธุ์ ฝรั่ง มะนาว มะพร้าว ส้มโอ) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้าน และพื้นที่แปลงเกษตร จำนวน ๒๐ ครัวเรือน
- (๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลา (ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน) เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังและบ่อดิน จำนวน ๑๕ ครัวเรือน
- (๕) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ (ไก่ เป็ด) จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๒.๒) การสนับสนุนองค์ความรู้

(๑) อบรม

- (๑.๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผักพืชไร่และไม้ผลในพื้นที่ดินเปรี้ยวบนพื้นที่ขุดยกร่อง จำนวน ๓๐ ครัวเรือน

การพัฒนาพื้นที่โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

๒) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (ต่อ)

(๑.๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน ๑๕ ครัวเรือน

(๑.๓) เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการปลูกอ้อยคั้นน้ำ จำนวน ๑๐ ราย

(๑.๔) เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการจัดการธาตุอาหารปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๑๕ ราย

(๑.๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการจัดตั้งกลุ่มปลูกข้าวคุณภาพ พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว และปุ๋ยเคมี จำนวน ๓๐ ครัวเรือน

(๑.๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่/เป็ด) พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไก่ และอาหารไก่ จำนวน ๑๕ ราย

(๑.๗) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาหมอในกระชังในบ่อดินเปรี้ยวที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลาหมอ และอาหารปลาขนาดเล็ก จำนวน ๑๐ ราย

(๑.๘) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลานิลในบ่อดินเปรี้ยวที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลานิล และอาหารปลาขนาดเล็ก จำนวน ๑๐ ราย

(๑.๙) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาสร้อยในบ่อดินเปรี้ยวที่ปรับปรุงแล้ว พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลาสร้อย และอาหารปลาขนาดเล็ก จำนวน ๑๐ ราย

(๒) การสาธิตในพื้นที่

(๒.๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๑๐ ราย

(๒.๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๔๐ ราย

(๒.๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปูนเพื่อปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น) จำนวน ๔๕ ราย

(๓) การศึกษาดูงาน

(๓.๑) เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งเป็นเกษตรกรศูนย์เรียนรู้และเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ โดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๔ ราย

(๓.๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จภายในจังหวัด นราธิวาส จำนวน ๓๐ ครัวเรือน

แผนที่แสดงกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกระท่อม ตำบลพร่อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา

คำอธิบายสัญลักษณ์

กิจกรรมปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคู-ยกร่อง) จำนวน ๖๓๓ ไร่

กิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลักษณะที่ ๒ (ขุดล้อมคันดิน) พื้นที่ ๒๐ ไร่

กิจกรรมก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางลำเลียง ระยะทาง ๑๔.๕ กิโลเมตร

ขอบเขตโครงการฯ พื้นที่ ๒,๒๑๔ ไร่